

ඇරුසැරිය අරමුදල

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වාගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 1.2 පේදයේ දක්වා ඇති කරුණු වලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලින් 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට ඇරුසැරිය අරමුදලේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාර්තවය හා මුදල් ප්‍රවාහ පොදුවේ පිළිගත් ගිණුම්කරණ මූලධර්මවලට අනුකූලව සතා හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබේමු කරන බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

1.2.1 ගිණුම්කරණ අඩුපාඨ

2011 දිනට පොත් අයය මත රු. 635,902 කට තොගය ගණනය කර ගිණුම් ගත කර නිබුණි.

1.2.2 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

පහත සඳහන් කරුණු නිර්ක්ෂණය වේ.

- (අ) ඇරුසැරිය සම්ඛි වෙනත් අරමුදලට අයරිය යුතු , එකතුව රු.1,445,796 ක වූ තොය මුදල් වර්ෂ 5 කට වැඩ කාලයීමාවක සිට අයකර ගැනීමට කටයුතු නොකර දිගින් දිගටම අයරිය යුතු යේෂයන් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා නිබුණි.
- (ආ) අරමුදල කළින් පවත්තාගෙන ගොස් නිබුණු කාර්යාලයට ගෙවිය යුතු රු.23,574 ක් වූ රිදුලි බිල නිරවුල් කිරීමකින් නොරට දිගින් දිගටම ගෙවිය යුතු යේෂයක් ලෙස දක්වා නිබුණි.

1.2.3 නීති ,දීති රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ නීත්‍යවලට අනුකූල නොවේ.

2000 අංක 23 දරන තුරුසරිය අරමුදල් පනතේ 17 (4) වගන්තිය ප්‍රකාර තුරුසරිය සම්ති, ලියාපදිංචි කිරීමේදීත්, අවලංග කිරීමේදීත් එම සඳහන් නිවේදන ගැසට් පත්‍රයේ පලකල යුතු වුවද දැනට ලියාපදිංචි කර ඇති සම්ති 663 න් සම්ති 370 ක් වෙනුවෙන් එපරිදි කටයුතු කර නොත්බුණි.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිච්ඡල

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේ අරමුදල් මෙහෙයුම් කටයුතු වල ප්‍රතිච්ඡලය හාණ්ඩාගාරයෙන් ලද රු.11,786,774 ක පදාන ගණන් ගැනීමෙන් පසු රු.3,293,692 ක උගනතාවයක් වූ අතර රුටු අනුරුපව ඉකුත් වර්ෂයේ හාණ්ඩාගාරයෙන් ලද රු.10,338,033 ක පදාන ගණන් ගැනීමෙන් පසු රු.1,389,864 ක උගනතාවයක් වූයෙන් මූල්‍ය ප්‍රතිච්ඡලයේ රු.1,903,828 ක පිරිනිමක් පෙන්නුම් කේරේ.

2.2 විශ්‍යනාන්තමක මූල්‍ය සමාලෝචනය

පහත නීත්ස්ථානයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ අරමුදල් ආදායම රු.12,397,237 ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේ ආදායම වූ රු.10,926,990 සමඟ සැයදීමේ දී 13% ක වර්ධනයක් විය.
- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ අරමුදල් මෙහෙයුම් වියදම රු.15,690,929 ක් වූ අතර එය ඉකුත් වර්ෂයේ මෙහෙයුම් වියදම වූ රු.12,316,854 සමඟ සැයදීමේ දී 27% ක වැඩි විමක් විය.
- (ඇ) ආදායම වැඩිවිමේ ප්‍රතිශතයට වඩා වැඩි ප්‍රතිශතයකින් වියදම වැඩිවිම හේතුවෙන් ඉකුත් වර්ෂය සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී උගනතාවය 137% කින් වැඩිවිම් නිබුණි.

2.3 වියදුම් වල වැඩි වීම සහ ප්‍රාග්ධන බාදන අවස්ථාවන්

පහත නිර්ක්ෂණයන් කරනු ලැබේ.

- (අ) අරමුදල නව ගොඩනැගිල්ලකට පිළිසිල හේතුවෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ගොඩනැගිලි කුවිය 476% කින් වැඩි වී තිබුණි.
- (ආ) අරමුදල අඛණ්ඩ මෙහෙයුම් ආදායම ඉක්මවා ගිය වියදුම් තත්ත්වයක් පැවතිම හේතුවෙන් වාර්ෂිකව ඉදෑ වන්කමින් බාදනය වීමක් නිර්ක්ෂණය විය. ඉකුත් වර්ෂයේ අරමුදලේ රු.7,825,245 ක් වූ ඉදෑ වන්කම් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන ටිට රු.5,784,436 ක් වූයෙන් වය 26% කන් අඩු වී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කාර්ය සාධනය

පහත කරුණු නිර්ක්ෂණය විය.

- (අ) අරමුදලෙහි සමින් ලියාපදිංචි කිරීමේ ලේඛනය අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වනවීට, තුරුසුවිය සමින් 663 ක් ලියාපදිංචි කර තිබුණි. 2010 දෙසැම්බර් 31 දින වන ටිට අඩු සමින් සම්බන්ධයෙන් අරමුදලට වාර්තා එළාමැති බව දන්වා තිබුණු බොහෝමයක් සමින් අඩු සමින් අඩු තත්ත්වයේ පවතින බවත් සමින් මගින් සාමාර්කයින්ට ගුව කෙරෙන කාර්යයනාරය කුමක්ද යන්න පිළිබඳව නිසි අවබෝධයක් ඔවුන් අතර තොමැති සමින් පවා තිබු බවත් විගණන ක්ෂේරු පර්ක්මාවේදී නිර්ක්ෂණය විය. කෙයේ වෙතත්, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී අවශ්‍ය ලියාපදිංචි කර තිබුණේ සමින් 5 ක් පමණි.
- (ආ) සමින් විසින් තොයිමායික වාර්තා ඉදිරිපත් කිරීම දුර්වල මට්ටමක පැවතුණු අතර, ලියාපදිංචි කරන ලද සමින් 663 න් සමින් 638 ක් 2011 වසර සඳහා අංශ වාර්ෂික වාර්තා පවා එවා තොතිබුණි.
- (ඇ) 2011 වර්ෂය සඳහා රු.15,690,929 ක් වූ අරමුදලේ සමස්ථ වියදුමෙන් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා වැය කර තිබුණේ රු.5,493,790 ක් පමණි. එය සමස්ථ වියදුමෙන් 35% ක ප්‍රතිශතයක් විය.

(ඇ) 2011 වර්ෂය සඳහා ඇයෙකුමෙන්තුගත රු.15,659,500 ක් වූ ටියදම මූල්‍යනය කිරීම සඳහා අරමුදල රිසින් රු.2,979,500 ක ස්වකිය ආදායමක් රැස්කිරීමට බලාපොරාත්තු වුවද, සමාලෝචන වර්ෂය තුළදී රෝකර නිබුණේ ඉන් රු.484,996 ක් හෙවත් 16% ක ආදායමක් පමණි.

3.2 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

තුරුසුරිය අරමුදල මගින් සාමාර්කයින්ගෙන් අයකර ගනු ලබන සාමාර්ක මුදල් සම්බන්ධයෙන් පහත කරුණු නිර්ක්ෂණය විය.

- (අ) වර්ෂයේ සාමාර්ක අරමුදල් ආදායම, ලැබේයයුතු සාමාර්ක අරමුදල් සහ වර්ෂය තුළ මුදලින් ලැබේම් ගෙන කිරීම සඳහා සාමාර්ක අරමුදල් ගිණුමක් පවත්වාගෙන ගොස් නොනිබුණි.
- (ආ) සාමාර්ක මුදලින් අරමුදලට බැර කරනු ලබන 50% ක මුදල සඳහා වෙනම අරමුදලක් ගොඩනගා, එම එකතු වන මුදලින් සාමාර්කයින්ට ප්‍රතිලාභ සැලයිය හැකි විධිමත් වැඩපිළිවෙළක් සකස් කිරීම වෙනුවට එකතුවන සාමාර්ක මුදල අරමුදල් සාමාන්‍ය බැංකු ගිණුමට බැර කර ආදායමක් ලෙස ගිණුමිගත කර නිබුණි. මේ අනුව සාමාර්කයින්ගෙන් එකතු කරගනු ලබන මදල් සඳහා නිසි පාලනයක් නොමැති වීම හේතුවෙන් එම මුදල් පටා අරමුදල් පුනරාවර්තන තියදම් සඳහා ද වැය රිය හැකි බව විගණනයට නිර්ක්ෂණය විය.
- (ඇ) ඉහත පරිදි එකතු කරගනු ලබන සාමාර්ක මුදලින් සාමාර්කයින්ට ප්‍රතිලාභ සැලයිය හැකි විධිමත් වැඩ පිළිවෙළක් හඳුන්වා නොනිබීම හේතුවෙන් අරමුදලට මුදල් බැරකිරීම සඳහා ගන්නා ලද තීරණය බොහෝමයක් තුරුසුරිය සම්ති මගින් ක්‍රියාත්මක නොකරන බව කැගල්ල පුද්ගලයේ සිදු කරන ලද වාරක පර්ක්ෂණයේදී නිර්ක්ෂණය විය.

3.3 අරමුදල් උපයෝගනය

සාමාලෝචන වර්ෂයේදී පුනරාවර්තන තියදම් වෙනුවෙන් රු. 6,292,984 ක් අරමුදල වෙන ලබා දී නිබුණි. කෙසේ වෙනත්, මෙම පුදාන ලබා ගැනීමේදී අරමුදල රිසින් 2011 ජනවාරි 01 දිනට ආයෝජනය කර නිබුණු රු.3,895,620 ක් වූ මුදල් භාණ්ඩාගාරයට අනාවරණය කර නොනිබුණි. 2011 දෙසැම්බර් 31 දිනට මෙම ආයෝජනයෙහි වරිනාකම රු. 4,151,268 ක් විය.

3.4 ආර්ථික නොවුන ගනුදෙනු

පහත කරුණු නිර්ක්ෂණය විය.

- (අ) අංමුදල විධින් සිය කාංයාලය පවත්වාගෙන තිය ස්ථානය සඳහා මෙතෙක් ගෙවී මායික ගොඩනැගිලි කුලිය රු.28,539 ක් වූ අතර එය එම ගොඩනැගිල්ල චෙනත් ස්ථානයකට ගෙන යැම නිසා මායික කුලිය ලෙස රු.108,436 ක් ගෙවීමට සිදු වී නිබුණි. මේ අනුව වසරකට රු.958,775 ක අනාර්ථික වියදමක් දරා නිබු බව නිර්ක්ෂණය විය.
- (ආ) රඛර් පර්යේඡන ආයතනය විධින් 2008 වසරේ මිලදී ගෙන නිබු කිරීමින් 743 න් කිරීමින් 575 ක් අනුමත ගුණාත්මකතාවය නොමැතිවීම හේතුවෙන 2011 දෙසැම්බර් 31 වන විටන් ගබඩාවේ ප්‍රයෝගනයට ගත නොහැකි තත්ත්වයක පැවතුණි. එහෙයින් ඒ සඳහා දරන ලද රු.330,625 ක් වූ වියදම අනාර්ථික වියදමක් බව නිර්ක්ෂණය විය.

4. ගිණුම්කටයුතුතාවය සහ යහපාලනය

4.1 අයවැය ලේඛනමය පාලනය

සමාලෝචන වර්ෂයේ දී වැය විෂයයන් 04 ක් සම්බන්ධයෙන් 27% සිට 91% දක්වා අයවැයන වියදම ඉක්මවා තතා වියදම් දැරීමක් නිර්ක්ෂණය වූයෙන් අයවැය ලේඛනය එලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස උපයෝගී කරගෙන නොනිබුණු බව නිර්ක්ෂණය විය.

5. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිර්ක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු සහාපතිවරයාගේ අවධානයට වර්න් වර යොමුකරන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේරුයන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමු කළ යුතු වේ.

- (අ) අයවැය පාලනය
- (ආ) නොග පාලනය
- (ඇ) ගෙවීම් ව්‍යවර් පිළියෙල කිරීම
- (ඇ) තුරුසැරිය සම්නි ලියාපදිංචි කිරීම.